

Pelerinajul ca factor economic: Practica pelerinajului în imperiul german în perioada modernă timpurie*

O relatare cu o perspectivă de ansamblu asupra literaturii de specialitate despre situația actuală a cercetării pelerinajului în teritoriile protestante din centrul și nordul Germaniei

THOMAS T. MÜLLER

In the late Middle Ages the pilgrimage was not only a precious occasion of communication, of commercial and cultural exchange, but also a remarkable source of income. The medieval pilgrimage was an essential component of the feast culture. During feasts beer played an important part, especially because in the Middle Ages it was used primarily as nourishment for the poorer classes. In his article the author focuses on the importance of pilgrimages as economic factor using examples of the beer consumption during the medieval pilgrimages in the Roman-German Empire.

Keywords: *pilgrimage, beer consumption, income, taxes, feasts, Transylvania, Thuringia, Hülfsenberg*

O expoziție a Muzeului Național Bavarez și a Asociației „Adalbert Stifter” intitulată „Pelerinajul nu cunoaște nicio graniță” a atras numeroși vizitatori la München în perioada 28 iunie–7 octombrie 1984. Un impact de mai lungă durată decât expoziția l-au avut totuși publicațiile speciale care au însoțit expoziția și în care au fost atunci rezumate cele mai importante rezultate ale cercetărilor.¹ Chiar și marea expoziție din orașul austriac Salzburg s-a străduit în 1986 să atragă un număr foarte mare de vizitatori.² De atunci tema pelerinajului i-a inspirat în permanență atât în conferințe cât și în tratatele științifice pe istorici, esteticieni, folcloriști, arheologi și nu în ultimul rând pe istoricii bisericești.

Chiar Societatea Germană a Sfântului Iacob este de ani de zile responsabilă cu editarea scrierilor despre istoria pelerinajelor și despre viața, activitatea

---

* Articol tradus din limba germană de Iosif Cristian Rădulescu

¹ Lenz Kriss-Rettenbeck, Gerda Möhler (ed.), *Wallfahrt kennt keine Grenzen. Themen zu einer Ausstellung des Bayerischen Nationalmuseums und des Adalbert-Stifter-Vereins, München, München și Zürich 1984; Wallfahrt kennt keine Grenzen. Katalog der Ausstellung im Bayerischen Nationalmuseum München 1984*, editată de Muzeul Național Bavarez și Asociația Adalbert Stifter, München 1984.

² Johannes Neuhardt (ed.), *Salzburgs Wallfahrten in Kult und Brauch. Katalog zur XI. Sonderschau des Dommuseums zu Salzburg*, Salzburg 1986.